

Intervence u dětí v riziku PCH, dětí s PCH

-

ústavní a ochranná výchova (ÚV, OV)

Umístění dítěte/ mladistvého do školského zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

- rodiče neschopni z různých důvodů zajistit podmínky pro zdárný vývoj dítěte v rodině
- PCH takového stupně a intenzity, že ohrožuje zdárný vývoj dítěte
- dítě porušuje zákonné normy a jeho chování by bylo v případě jeho trestné odpovědnosti posuzované jako trestný čin
- dítě porušuje zákonné normy, je již trestně odpovědné a ÚV (OV) je mu nařízena (uložena) jako alternativní trest
- dítě mezi 12 -15 rokem porušuje zákonné normy způsobem, za který by byl dospělému uložen výjimečný trest
- PCH má častou frekvenci a vzestupný trend (útěky, toulky, záškoláctví, demonstrativní sebepoškozování, alkoholismus, tabakismus, toxikománie a v posledních letech gamblerství)
- zpravidla se zde poradenství mívá účinkem

Legislativa

- **zákon č. 109/2002 Sb.**, o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních
- **zákon č. 383/2005 Sb.**, kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb.
- **vyhláška č. 438/2006 Sb.**, kterou se stanoví podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

Ústavní výchova x Ochranná výchova

- **nařízena** rozhodnutím soudu
- určena **pro nezletilé do 18 let** s krátkodobým pobytem mimo rodinu nebo s nejasnou prognózou, anebo pro děti vyžadující speciální přístup pro určitý handicap
- uskutečňuje se podle věku ve **zdravotnických a školských zařízeních** (kojenecké ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou pro děti po 3. roce života, diagnostické ústavy a výchovné ústavy)
- **u dětí 3 – 18 let věku** (výjimečně do 19 let) základním předpokladem nařízení ÚV je vážné ohrožení nebo narušení výchovy dítěte
- **uložena** soudem, spáchá-li dítě mezi **12. – 15. rokem** věku čin, za který lze dle trestního zákona uložit výjimečný trest
- **uložena v trestním řízení mladistvému mezi 15. – 18. rokem** tehdy, jestliže ochranná výchova podle rozhodnutí soudu splní svůj účel lépe než uložení trestu odnětí svobody
- **uskutečňuje se ve školských zařízeních** (dětské domovy se školou a výchovné ústavy, u dětí 15 – 18 let věku (výjimečně od 12 let)
- základním předpokladem uložení OV je protispolečenský čin dítěte nebo mladistvého, který naplňuje skutkovou podstatu **trestného činu**

Školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

- a) diagnostický ústav
- b) dětský domov
- c) dětský domov se školou
- d) výchovný ústav

- děti/ mladiství s nařízenou ÚV nebo uloženou OV zpravidla ve věku od 3 do 18 let, popřípadě osobě do 19 let
- poskytují péči i dětem, jimž bylo nařízeno předběžné opatření
- zařízení může poskytovat ubytování a stravování zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ÚV či OV, připravující se na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let

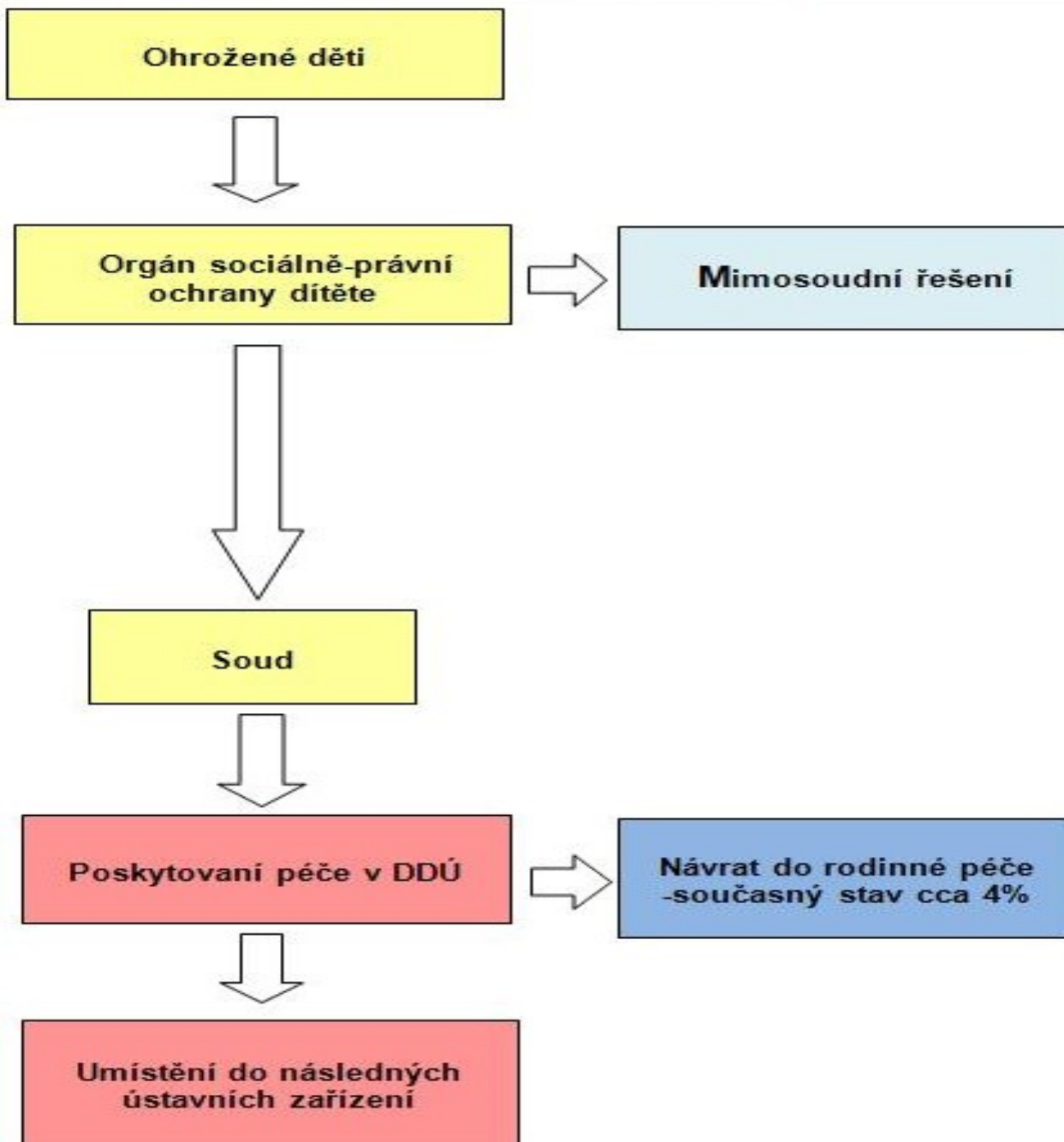
Diagnostický ústav (DÚ)

- děti a mládež s nařízenou ÚV nebo OV, nařízeným předběžným opatřením nebo na žádost rodičů či jejich zákonných zástupců (důvodem poruchy chování)
- délka pobytu zpravidla 8 týdnů - diagnostická a zdravotní šetření, probíhá vzdělávání, terapeutická činnost, výchovná sociální a organizační zajištění, která vedou k umístění dítěte do zařízení pro výkon ÚV a OV v územním obvodu diagnostického ústavu

úkoly

- *diagnostické*
- *vzdělávací*
- *terapeutické*
- *výchovné a sociální*
- *organizační*
- *koordinační*

- DÚ poskytují i nezbytnou péči dětem a mladistvým, **zadržným na útěku nebo policií při trestné činnosti, na základě rozhodnutí soudu o předběžném opatření**
- základní organizační jednotka - **výchovná skupina** – člení se podle pohlaví nebo věku a jsou zřizovány max. 3 při počtu nejméně 4 a nejvíce 6 dětí
- děti školou povinné chodí do tříd kde jsou vzdělávány podle **vzděl.programů ZŠ, ZŠ praktické**
- pro mládež s ukončenou povinnou školní docházkou, diagnostické třídy pro **přípravu na budoucí povolání**
- ve třídě max. 8 žáků
- po diagnostickém pobytu je dítě umístěno s předáním veškeré dokumentace a doporučením
  - 1) zpět do rodiny**
  - 2) dětského domova - nemá závažné poruchy chování**
  - 3) dětského domova se školou**
  - 4) výchovného ústavu**

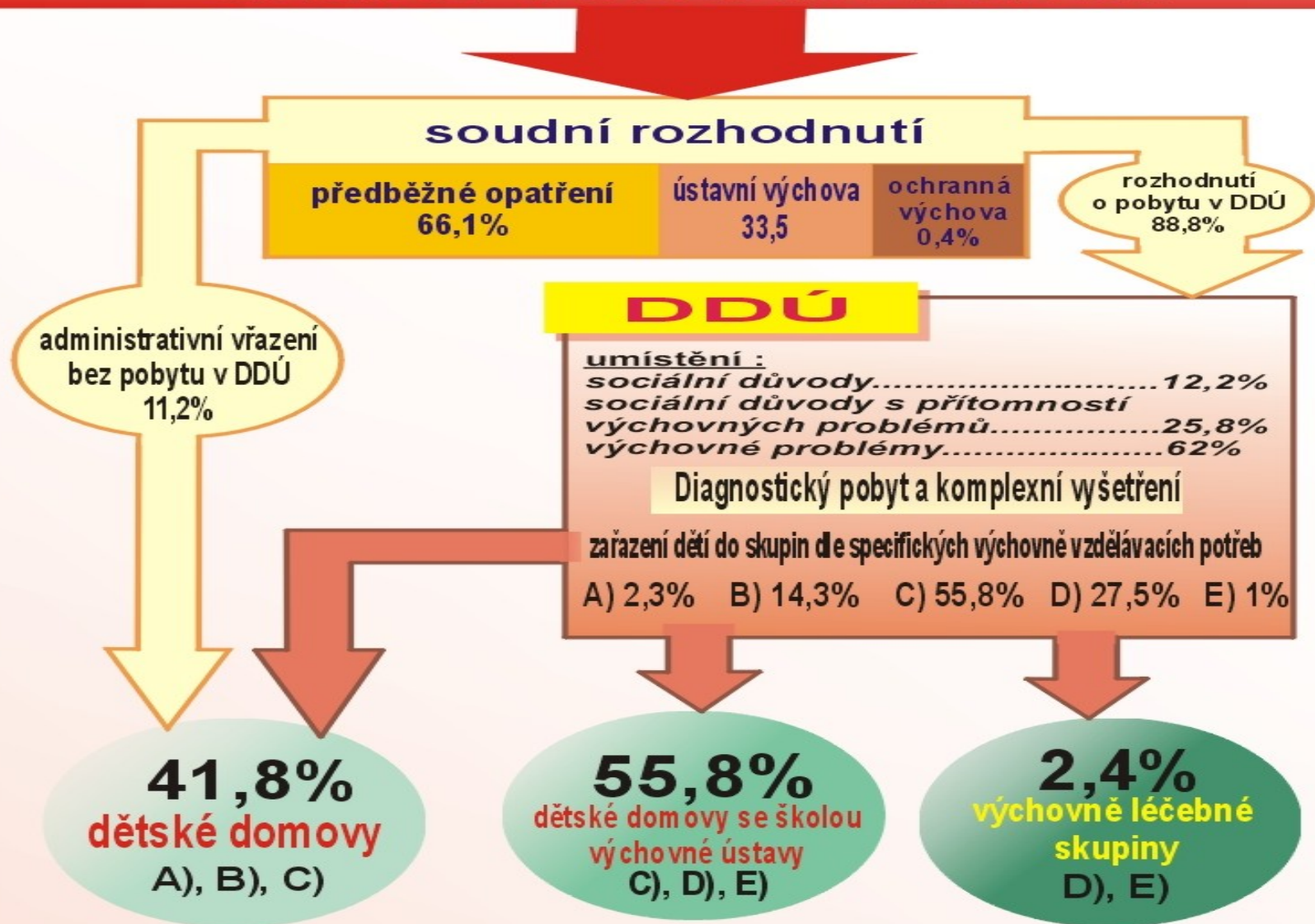
**Schéma systému
poskytované péče
ohroženým dětem
(podle DDÚ Hradec
Králové)**

Schéma realizace ústavní a ochranné výchovy ve spádové oblasti DDÚ Hradec Králové

31 úřadů OSPOD
546 dětí

období od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2006

Dětský domov (DD)

- zajišťuje péči dětem s nařízenou ústavní výchovou , které nemají závažné poruchy chování ve věku od 3 do 18 let (do 26 let)
- děti, o něž nemá, kdo pečovat nebo jimž nelze ze sociálních důvodů zajistit péči ve vlastní rodině, popřípadě náhradní rodinnou péči
- základní organizační jednotka - rodinná skupina – 6-8 dětí, 2-6 skupin
- děti navštěvují školy mimo DD podle věku

Dětský domov se školou (DDŠ)

- děti/mladiství s nařízenou ústavní výchovou, výjimečně s uloženou ochrannou výchovou
- umísťovány děti od 6 let do ukončení povinné školní docházky
- nemůže-li se po ukončení povinné školní docházky pro svoje závažné poruchy chování dítě vzdělávat ve SŠ mimo zařízení nebo nepracuje je přeřazeno do VÚ
- základní organizační jednotka - **rodinná skupina – 5-8 dětí, 2 -6 skupin**
- ve škole třídy s max. počtem 8 dětí
- **vzdělávání podle programu základní školy, základní školy praktické, základní školy speciální**
- žáci jsou zařazováni do tříd podle ročníků
- podle podmínek (počet dětí v jednotlivých třídách) je možné, aby bylo v jedné třídě zařazeno více ročníků

Výchovný ústav (VÚ)

- mladiství starší 15 let se závažnými poruchami chování, u kt. byla nařízena ÚV a uložena OV
- dítě starší 12 let, má-li uloženu OV a jeho chování se projevují tak závažné poruchy, že nemůže být umístěno DDŠ
- plní úkoly výchovné, vzdělávací a sociální
- základní organizační jednotka - výchovná skupina – 5-8 dětí; 2-6 skupin
- ve škole při zařazení třídy s max.počtem 8 dětí
- je zde možno dokončit si povinnou školní docházku a střední vzdělání - nejčastěji se zřizuje
  - Praktická škola
  - Odborné učiliště
  - SOU
- pro ty, co se nepřipravují na budoucí povolání může být zřízena pracovní- výchovná skupina